

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI Zalău, 2013

† **Petroniu**

Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor
creștini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor și milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhieresti binecuvântări!

Iubiți fii duhovnicești,
Hristos a înviat!

După ce Dumnezeu l-a creat pe om și l-a așezat în grădina cea din Eden, acesta a nesocotit porunca dumnezeiască de a nu mânca din rodul pomului oprit și a fost alungat din rai. Întrucât omul nu era în stare să se elibereze singur din robia păcatului și a morții, Dumnezeu a hotărât să-l mântuiască, pentru că „*cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu*” (Luca 18,27).

În planul Său de mântuire a omului, Dumnezeu și-a ales un popor, cu scopul ca din sânul acestuia să se nască Mântuitorul lumii. Din vreme în vreme Dumnezeu trimitea între evrei prooroci, pentru a le face cunoscut planul Său cu ei și pentru a-i întoarce din căile rătăcite pe care o apucau. Uneori însă profeții anunțau și diferite evenimente viitoare din viața poporului ales, pentru a-i întări pe evrei în credință și pentru a-i pregăti de primirea lui Mesia, motiv pentru care foarte multe dintre proorociile Vechiului Testament se referă la Mântuitorul lumii.

Prima profeție consemnată în paginile Sfintei Scripturi a fost făcută de Dumnezeu Însuși, la izgonirea protopărinților Adam și Eva din rai, atunci când l-a blestemat pe șarpe, pentru că o ispitise pe Eva: „*Blestemat să fii între toate dobitoacele și între toate fiarele pământului; pe pântecul tău să te târăști și pământ să mănânci în toate zilele vieții tale! Dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei; aceasta (adică sămânța, cineva născut din femeie) îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul (îl vei face să sufere)*” (Facere 3,14-15). Prin cuvintele Sale, Dumnezeu anunță deja venirea în lume a Mântuitorului, patimile Acestuia, precum și surparea stăpânirii diavolului asupra oamenilor.

Întrucât profețiile mesianice din Vechiul Testament sunt numeroase, în cuvântul nostru de astăzi le vom prezenta doar pe cele legate de patimile și învierea Domnului Hristos din morți, precum și realizarea lor.

Când vorbim despre proorociile Vechiului Testament împlinite în persoana și activitatea Domnului Hristos noi nu trebuie să înțelegem că Mântuitorul s-a supus acestora, ori că a căutat să le realizeze în sensul că ar fi fost predestinat, ci suntem conștienți de faptul că profeții au vestit prin descoperire de sus ceea ce avea să se întâmple cu El, pentru că așa cum mărturisește Sfântul Apostol Petru, „niciodată proorocia nu s-a făcut din voia omului, ci oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu au grăit, purtați fiind de Duhul Sfânt” (II Petru 1,21).

A doua zi după ce l-a înviat pe prietenul Său Lazăr din morți, Domnul Hristos și Sfinții Apostoli „s-au apropiat de Ierusalim. Iar la Betfaghe și Betania, lângă Muntele Măslinilor, Domnul a trimis pe doi dintre ucenicii Săi și le-a zis: «Mergeți în satul care este în fața voastră și, intrând în el, îndată veți afla un mânz legat, pe care nici un om n-a șezut până acum. Dezlegați-l și aduceți-l. Iar de vă va zice cineva: De ce faceți aceasta, spuneți-i: Domnul are trebuință de el. Și îndată îl va trimite aici». Deci s-au dus și au găsit mânzul legat la drum în fața unei porți și l-au dezlegat. Și unii din cei ce ședeau acolo le-au zis: «Ce faceți? De ce dezlegați mânzul?». Iar ei le-au răspuns așa cum le spusese Iisus; și aceia i-au lăsat. Și au adus mânzul la Iisus și și-au pus hainele pe mânz și Iisus a șezut deasupra” (Marcu 11,1-7). Prin acest episod din viața Mântuitorului s-a împlinit proorocia făcută de Zaharia: „Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te, fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine drept și biruitor; smerit și călare pe asin, pe mânzul asinei” (Zaharia 9,9).

La intrarea Domnului Hristos în Ierusalim, din ziua respectivă, „mulți își așterneau hainele-n cale, iar alții așterneau ramuri, pe care le tăiau de prin grădini. Iar cei ce mergeau înaintea și cei ce veneau în urmă strigau: «Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului!»” (Marcu 11,8-9), reproducând întocmai cuvintele regelui David din psalmi, care preziceau acest eveniment (Psalmul 117,26).

După câteva zile „Paștile Iudeilor erau aproape și mulți din ținutul acela s-au suit la Ierusalim mai înainte de Paști, ca să se curățească. Deci Îl căutau pe Iisus și, pe când stăteau în templu, ziceau între ei: «Ce părere aveți? Oare nu va veni la sărbătoare?». Iar arhierii și fariseii dăduseră porunci că, dacă va ști cineva unde este, să dea de știre, ca să-L prindă. Atunci a intrat Satana în Iuda, cel numit Iscarioteanul, care era din numărul celor doisprezece. Și el s-a dus și a stat de vorbă cu arhierii și cu căpeteniile oastei și le-a zis: «Ce vreți să-mi dați, și eu vi-L voi da în mână?». Iar ei i-au dat treizeci de arginți. Iar el a primit și căuta să li-L dea în mână la adăpost de mulțime” (Ioan 11,55-57, Matei 26,15 și Luca 22,2-6). Vinderea Domnului Hristos de către Iuda pentru suma de treizeci de arginți a fost profețită de proorocul Zaharia: „Dacă socotiți cu cale, dați-Mi plata, dacă nu, să nu Mi-o dați! Iar ei Mi-au cântărit plata: treizeci de arginți” (Zaharia 11,12).

La cina cea de taină Domnul Hristos le-a spus Sfinților Apostoli că unul dintre ei Îl va vinde. „Și ei, întristându-se foarte, au început să-I zică fiecare: «Doamne, nu cumva sunt eu?». Iar El, răspunzând, a zis: «Nu despre voi toți grăiesc; Eu îi știu pe cei pe care i-am ales; ci ca să se plinească Scriptura: Cel ce mănâncă pâinea cu Mine a ridicat călcâiul asupra-Mi»” (Matei 26,22-23 și Ioan 13,18), citând din cartea psalmilor (Psalmul 40,9). „Și răspunzând Iuda, cel care L-a vândut, I-a zis: «Nu cumva sunt eu, Învățătorule?». Răspunsu-i-a Iisus: «Tu ai zis»” (Matei 26,25).

După încheierea cinei celei de taină, Mântuitorul și Sfinții Apostoli „au cântat imnuri și au ieșit la Muntele Măslinilor. Atunci Iisus le-a zis: «În această noapte, voi toți vă veți poticni întru Mine, că scris este: Bate-voi păstorul și se vor risipi oile turmei»” (Matei 26,31), citând din proorocul Zaharia (13,7). Aceste cuvinte s-au împlinit foarte curând, pentru că imediat după arestarea Sa „toți ucenicii L-au lăsat și au fugit” (Matei 26,56).

Când Iuda a venit cu o trupă de ostași și cu slujitori de la arhieriei și de la farisei pentru a-L aresta pe Domnul Hristos în grădina Ghetsimani, „Iisus le-a zis: «Ca la un tâlhar ați ieșit, cu săbii și ciomege, ca să Mă prindeți. În fiecare zi eram la voi în templu, învățând, și nu M-ați prins. Dar acestea sunt ca să se plinească Scripturile»” (Marcu 14,48-49). Mântuitorul se referă aici la textul din psalmi: „Predat am fost și n-am putut să scap” (Psalmul 87,9).

După arestare, Domnul Hristos a fost dus la arhierul Caiafa, unde „unii au început să-L scuipe și să-I acopere fața și să-L bată cu pumnii și să-I zică: «Profețește!». Și slugile Îl băteau cu palmele peste obraz” (Marcu 14,65). A doua zi dimineața, după ce Mântuitorul a fost predat guvernatorului Ponțiu Pilat, „ostașii L-au dus înlăuntrul curții, adică în pretoriu, și au adunat toată cohorta și L-au îmbrăcat în purpură; și împletind o cunună de spini, I-au pus-o pe cap. Și au început să I se închine, zicând: «Bucură-te, împăratul Iudeilor!». Și-L băteau peste cap cu o trestie și-L scuipau și, punându-I-se în genunchi, I se închinau” (Marcu 15,16-19). Prin faptele lor, atât slujitorii evrei, cât și soldații romani, au împlinit proorocia din Isaia: „Spatele Mi l-am dat spre bătăi și obrajii Mei spre palmui și fața nu Mi-am întors-o dinspre rușinea scuipărilor” (Isaia 50,6).

După ce Domnul Hristos a fost condamnat la moarte de către Ponțiu Pilat, „venind la locul numit Golgota, care înseamnă Locul Căpățânii, I-au dat să bea vin amestecat cu fiere; și gustând, n-a voit să bea” (Matei 27,33-34). Mai târziu, pe când era răstignit pe cruce, „știind Iisus că de-acum toate s-au săvârșit, ca să se plinească Scriptura, a zis: «Mi-e sete». Și era acolo un vas plin cu oțet; atunci ei, punând în jurul unei ramuri de isop un burete plin cu oțet, I l-au dus la gură” (Ioan 19,28-29). Încercarea soldaților romani de a-i da Mântuitorului să bea vin cu fiere și profeția de care vorbește Sfântul evanghelist Ioan se regăsesc în psalmi: „Ca hrană Mi-au dat fiere și întru setea Mea Mi-au dat să beau oțet” (Psalmul 63,21).

Domnul Hristos a fost răstignit în mod umilitor între doi tâlhari, ca și cum ar fi fost asemenea lor. Prin aceasta s-a împlinit proorocia lui Isaia: „Cu cei făcători de rele a fost socotit” (Isaia 53,12).

„Iar după ce L-au răstignit pe Iisus, ostașii I-au luat hainele și le-au făcut patru părți, fiecărui ostaș câte o parte, și cămașa. Dar cămașa era fără cusătură, de sus țesută în întregime. Deci au zis între ei: «Să n-o sfâșiem, ci să aruncăm sorții pentru ea, a cui să fie»; ca să se plinească Scriptura care zice: Împărțit-au hainele Mele loruși, și pentru cămașa Mea au aruncat sorți” (Ioan 19,23-24). După cum relatează Sfântul Evanghelist Ioan, prin acțiunea lor soldații romani au împlinit, fără să știe, proorocia regelui David din psalmi (Psalmul 21,18).

„Iar cei care treceau pe-acolo Îl defăimau pe Hristos, clătinându-și capetele și zicând: «Huo! Tu, cel ce dărâmi templul și-n trei zile îl zidești, mântuiește-Te pe Tine însuși coborându-Te de pe cruce!». Tot așa și arhierii, batjocorindu-L între ei împreună cu cârturarii, ziceau: «Pe alții i-a mântuit, dar pe Sine nu poate să Se mântuiască; Hristos, regele lui Israel, coboară-Se acum de pe cruce, ca să vedem și să credem. S-a încrezut în Dumnezeu: să-L scape acum, dacă-L vrea; că a zis: Sunt Fiul lui Dumnezeu»” (Marcu 15,29-32 și Matei 27,43). Prin atitudinea lor, evreii au împlinit profeția mesianică din psalmi: „Toți cei ce M-au văzut, M-au batjocorit, grăind cu buzele, clătinându-și capul: «Nădăjduit-a în Domnul; acum să-L izbăvească; să-L mântuiască pentru că Îl vrea»” (Psalmul 21,7-8).

Când și-a dat duhul pe cruce, Mântuitorul a strigat cu glas mare: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?” (Matei 27,46), cuvinte pe care regele David le prezisese întocmai într-unul din psalmi (Psalmul 21,1).

„Iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe cruce, că era mare ziua acelei sâmbete, l-au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor și să-i ridice. Deci au venit ostașii și au zdrobit fluierile celui dintâi și pe ale celui alt, care erau răstigniți împreună cu El. Dar venind la Iisus, dacă au văzut că de-acum murise, nu l-au zdrobit fluierile, ci unul din ostași cu sulița coasta l-a împuns-o și îndată a ieșit sânge și apă. Căci s-au făcut acestea ca să se plinească Scriptura: Nici un os nu l se va zdrobi. Și iarăși altă Scriptură zice: Vor privi la Acela pe Care l-au străpuns” (Ioan 19,31-34 și 36-37). Ambele profeții amintite de Sfântul Ioan evanghelistul sunt preluate din psalmii lui David (Psalmul 33,20 și Psalmul 21,16-17).

Proorocul Isaia a descris cu lux de amănunte patimile Domnului Hristos în capitolul 53 al cărții sale, motiv pentru care a fost supranumit „evanghelistul Vechiului Testament”. Întrucât timpul nu ne permite să prezentăm întregul capitol din cartea profetului amintit, le recomandăm celor interesați să îl citească în particular, pentru a se edifica.

Domnul Hristos s-a născut fără păcat strămoșesc din pântecul preacurat al Sfintei Fecioare Maria și nu a săvârșit păcate personale, motiv pentru care i-a putut întreba pe evrei: „Cine dintre voi Mă vedește de păcat?” (Ioan 8,46). Sfântul Apostol Petru a confirmat și el că Domnul Hristos „nu a săvârșit nici un păcat” (I Petru 2,22). Întrucât „păcatul, odată săvârșit, aduce moarte” (Iacob 1,15), iar Mântuitorul era lipsit cu desăvârșire de păcat, le-a spus Sfinților Apostoli în cuvântarea de despărțire: „Vine diavolul, stăpânitorul acestei lumi; și el întru Mine nu are nimic” (Ioan 14,30). Domnul Hristos știa prea bine că după moartea trupului Său pe cruce sufletul Îi va coborî la iad, pentru a elibera sufletele dreptilor Vechiului Testament ținute acolo în robie, și numai pentru că era fără de păcat va fi lăsat singur „între cei morți slobod” (Psalmul 87,4), după cum a profețit psalmistul David.

Biruirea puterii iadului de către Mântuitorul, precum și învierea Sa cu trupul din morți, sunt și ele prezentate în psalmi de regele David, care în numele Domnului Hristos I se adresează lui Dumnezeu Tatăl: „Nu-Mi vei lăsa sufletul în iad, nici nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea” (Psalmul 15,10).

Proorocul Osea a vorbit și el, tot în numele Mântuitorului, despre sufletele dreptilor Vechiului Testament pe care Acesta le va elibera din robia iadului, precum și despre biruirea morții, atunci când a scris: *„Din mâna iadului îi voi scoate, din moarte îi voi mântui. Moarte, unde-ți este biruința? Iadule, unde-ți este boldul?”* (Osea 13,14).

Iubiți fii sufletești

Din toate exemplele prezentate în cuvântul nostru de astăzi nu am făcut decât să constatăm câtă dreptate a avut Domnul Hristos atunci când le-a spus evreilor: *„Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc”* (Matei 5,17).

Prin trimiterea Fiului lui Dumnezeu în lume s-a văzut iubirea lui Dumnezeu Tatăl față de aceasta, pentru *„că într-atât a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică”* (Ioan 3,16). Prin asumarea misiunii de Mântuitor al lumii, dusă până la jertfa supremă, prin moartea pe cruce, Dumnezeu Fiul și-a dovedit cu prisosință iubirea Sa față de aceasta, după cum singur a afirmat: *„Mai mare iubire decât aceasta nimeni nu are, decât să-și pună viața pentru prietenii săi”* (Ioan 15,13). Cunoscând marea iubire a lui Dumnezeu față de oameni, datori suntem și noi să Îi răspundem cu același sentiment. Sfântul Ioan Evanghelistul însă ne-a atras luarea aminte: *„Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Și această poruncă avem de la El: cine iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele său”* (I Ioan 4,20-21). De vreme ce iubirea noastră față de Dumnezeu este condiționată de iubirea semenilor noștri, ori mai degrabă probată prin aceasta, să ne sporim acest nobil sentiment față de toată lumea, adăugându-i cât mai multe fapte bune, pentru că numai așa vom putea ajunge în rai, unde *„cele ce ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El”* (I Corinteni 2,9).

Al vostru de tot binele doritor
și către Domnul pururea rugător

†**Petroniu**
Episcopul Sălajului